TRIBUNAL GHALL-INVESTIGAZZJONI TA` INGUSTIZZJI

IMHALLEF

ONOR. C. FARRUGIA SACCO B.A., LL.D.

Rikors Numru: 288/97

Victor Sammut

vs

Chairman Bank of Valletta

Illum 1 ta' Frar, 2001.

It-Tribunal,

Ra r-rikors li bih ir-rikorrent wara li ppremetta illi bejn id-9 ta' Mejju 1987 u l-15 ta' Mejju, 1995, u b'mod aktar preciz fi jew ghall-habta ta' t-3 ta' Gunju 1988 huwa sofra ingustizzja f'li wara sena mpjegat mal-Bank of Valletta gie meqjus bhala haddiem irregolari u l-impieg tieghu gie tterminat.

Illi l-fatti tal-kaz huma fil-qosor kif gej :

Hu dahal jahdem mal-Bank of Valletta bhala Labourer fl-1 ta' Mejju 1987.

Fit-3 ta' Gunju 1988 wara li kien temm il-Probation tieghu ta' 6 xhur u ghaldaqstant suppost li kien meqjuz bhala tal-Post kien gie meqjus bhala haddiem irregolari u ghaldaqstant gie itterminat u mibghut jahdem mal-iskema tal-Awziljari bhala Labourer.

Hawnhekk kien obbligat li jaghmel xoghol ferm inferjuri ghall dak li kien impjegat sabiex naghmel mal-Bank.

Gie impjegat direttament mal-Gvern bhala labourer fis-Servizz Pubbliku fil-15 ta' Dicembru 1992.

Ghaldaqstant hass li gie diskriminat b'din il-manjiera minhabba t-twemmin politiku tieghu u li minhabba f'hekk ghadu jbati danni finanzjari sal-lum.

Illi huwa kien bi hsiebu jgib biex isostni l-ilment tieghu lix-xhieda murija fl-elenku anness li jindika ghar-rigward ta' kull xhud dawk il-fatti li r-rikorrent kien bi hsiebu jgib prova dwarhom bix-xhieda tieghu.

Ghaldaqstant ir-rikorrent talab lil dan it-Tribunal li jisma' u jiddeciedi dwar dan l-ilment skond l-Att ta' l-1997 dwar it-Tribunal ta' Investigazzjoni u li jinghata rimedju billi jigi ordnat illi jerga jinghata l-impjieg originali li kellu mal-Bank of Valletta u li jigi kkumpensat ghall dak kollu li gie imtellef ingustament jew inkella jekk dan ir-rimedju ma jistax jinghata li jigi ordnat li jithallas kumpens f'ammont ta' Lm5000.

Ra l-lista ta' xhieda tar-rikorrent.

Ra r-risposta tal-Bank of Valletta Limited li eccepixxa:

Illi fit-28 ta' Lulju 1997 ir-rikorrent Victor Sammutipprezenta rikors quddiem it-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji billi ssottometta li hu kien gie imjegat bal-Bank of Valletta fl-1 ta' Mejju 1987 bhala labourer mal-maintenance crew fiz-zmien li ghamel jahdem il-Bank of Valletta hu dejjem ghamel xoghlu kif suppost u bl-akbar lejalta' lejn il-Bank, pero' mal-bidla fil-gvern ezatt ftit xhur wara fl-1988 hu kien gie meqjus bhala haddiem irregolari u mibghut mal-awziljarji jaqta' l-haxix. Fl-1992 hu gie mgharraf li l-impjieg tieghu mal-Bank of Valletta kien spicca.

Illi huwa qed isostni li fiz-zmien li ghamel jahdem mal-Bank of Valletta huwa qatt ma thallas iz-zidiet u l-beneficji kollha li kienu jgawdu haddiem ohra li kienu jahdmu mal-Bank of Valletta.

Illi r-rikorrent ghaldaqstant talab illi dan it-Tribunal joghgbu jordna li jinghata rimedju billi jigi ordnat illi jerga jinghata l-impieg originali li kellu mal-Bank of Valletta u li jigi kkumpensat ghal dak kollu li hu tilef ingustament jew inkella jekk dan ir-rimedju ma jinghatax li jigi ordnat li jithallas kumpens fl-ammont ta' Lm5000.

Illi fl-ewwel lok, ghandu jinghad li r-rikorrent Victor Sammut kien gie impjegat fl-1 ta' Mejju 1987 mal-Bank of Valletta

Limited bi ksur manifest tal-Artiklu 12 ta' l-Att dwar is-Servizz ta' l-Impjiegi 1955 u l-Artiklu 113 subartiklu 6 tal-Kostituzzjoni ta' Malta li fihom kien stipulat li impieg ta' nies ma kwalunkwe kumpanija li fiha l-Gvern ta' Malta ghandu qasma ta' kontroll ghandu sakemm l-impieg ma jinghatax wara ezami pubbliku li kien b'avviz, jinghata mill-Korporazzjoni ta' Xoghol u Tahrig.

Illi kien gie stabbilit li minhabba li dak iz-zmien il-Bank kien jaqa' taht ir-responsabbilita' tal-Ministeru tal-Finanzi impiegi godda ghandhom jigu mmexxjia mill-Bank Centrali ta' Malta. Il-procedura adottata matul dak iz-zmien kienet li l-Bank jinfurmaw lill-Bank Centrali ta' Malta bil-htiega ta' impjegati godda u jiddependi mill-kategorija jew kienu jigu intervistati l-applikanti mibghuta mill-Korporazzjoni ta' Xoghol u Tahrig jew jigu organizzati ezamijiet pubblici, illi ghalhekk l-istess rikorrent Victor Sammut flimkien ma 167 persuna ohra kienu iddahhlu l-Bank b'mod totalment illegali u irregolari ftit qabel l-elezzjoni ta' 1987.

Illi f'Ottubru 1987 il-Gvern u t-Trade Unions inkluza l-General Workers union li taghha kien membru l-istess rikorrent skond kif jirrizulta mic-Check Off Authorisation Form datata 7 ta' Mejju 1987 kopja ta' liema hija hawn annessa u markata bhala Dokument 'A' ghamlu diversi laqghat li minnho ntlahaq ftehim fid-9 ta' Ottubru 1987 liema ftehim gie anness u markat bhala Dokument 'B'.

Illi skond dan il-ftehim il-Unions intalbu biex jaghmlu lista ta' dawk l-impjegati mal-Gvern u l-Parastatali (inkluz il-Bank of Valletta) li kienu nstabu li gew impjegati irregolarment. Dawn - impjegati irregolari gew meqjusa bhala kazwali li kellhom jibqghu hemm sakemm jinghataw impieg permanenti u skond dan il-ftehim dawn l-impjegati kazwali kellhom izommu is-salarju li kellhom dak iz-zmien li l-kundizzjonijiet ohrajn li kellhom bhala garantit.

Illi b'rizultat ta' dan il ftehim bejn il-Gvern u l-Unions gie mwmaqqaf Kumitat ta' Verifika li kien jinkludi bhala membri d-Direttur tax-Xoghol u ufficjali tal-Unions. Lejn nofs April ta' 1988 il-Bank ircieva ittra mis-Sur E. Cilia Debono, Direttur tax-Xoghol precizament fil-11 ta' April 1988 liema ittra hija hawn annessa u mmarkata bhala Dokument 'C' fejn hu ghamel lista ta' numru sostanzjali ta' persuni li kienu dak iz-zmien fuq il-kotba tal-Bank inkluz l-istanti rikorrenti li kienu meqjusin bhala kazwali fit-termini tal-ftehim datat 9 ta' Ottubru 1987. Peress li dawk kollha impjegati irregolarment fil-gradi non klerikali kienu ferm aktar milli kienu mehtiega tenut kont partikolarment illi l-Bank huwa intrinsikament *a white collar institution* il-Bank iddisukuta diversi drabi mal-Gvern sabiex inaqqaslu l-piz ta' l-impjegati non-klerikali li kienu dak iz-zmien globalment 390 impjegati, li kinu qed jiswew lill-Bank xejn anqas min Lm18,000 fix-xahar f'salarji.

Illi wara diskussjonijiet bejn il-Ministeru tal-Politika Socjali u l-General Workers' Union hafna impjegati kazwali fuq il-kotba

tal-Bank fil-kategoriji ta' tradesmen skilled labourers u labourers li kienu identifikati mill-Kumitat tal-Verifika kien trasferiti ghax-xoghol mal-AWTS b'effett mix-xahar ta' Gunju 1988 u bi ftehim mal-Ministru tal-Politika Socjali, il-hlas tas-salarju kellu jsir mill-Bank u jigi mhallas lura mill-Gvern, kif jirrizulta mill-korrisponenza hawn annessa u mmarkata Dokumenti 'D' u 'E'. Ta min jinnota li dawn l-impjegati kazwali filwaqt li ma kienux jigu moghtija zidiet fis-salrji kienu jithallsu bl-istess mod li kien hithallas kull impjegat iehor kazwali li kienu parti ta' l-AWTS xejn aktar u xejn anqas.

Illi f'Dicembri 1992 permezz ta' zewg ittri mid-Direttur Management and Personnel Office fi hdan l-Ufficcju tal-Prim Ministru, datati 15 ta' Dicembri 1992 hawn annessi u mmarkati 'F' u 'G' , ic-Chairman tal-Bank gie nfurmat li, mal-policy tal-Gvern li jinghata mpieg permanenti lin-nies impjegati irregolari kollha u 91 persuna originarjament impjegati fuq bazi kazwali mal-Bank kienu ser jigu mpjegati b'mod permanent mas-Servizzi tal-Gvern b'ittra ta' impieg b'effett mill-1 ta' Jannar 1992. Fil-fatt l-impjegati koncernati gew infurmati b'din id-decizjoni u gew maqtugha minn fuq il-kotba tal-Bank fil-15 ta' Dicembru 1991 u dan skond ittra annessa u mmarkata bhala Dokument 'H'.

Illi ghandu jinghad illi l-istess rikorrent kien membru effettiv tal-Gveral Workers' Union liema Union tul id-diskussjonijiet kollha fuq imsemmija, kif ukoll f'kull ftehim li dahhlet fih, l-istess Union kienet qedha tagixxi ghan-nom u in rapprezentanza tal-membri taghha li naturalment kien jinkludi l-istess rikorrent li

kien membru taghha u sahansitra minn gurnata qabel li nghata l-impieg mal-Bank of Valletta Limited.

Illi ghalhekk il-GWU kienet qeghda tiftiehem ghall-istess rikorrent li tul dan iz-zmien kollu qatt ma kien ha ebda pass miftuh lilu mill-ligi sabiex jikkontesta sija ebda azzjoni mehuda mill-istess Bank of Valletta u sija mill-Union li kienet qeghda irrapprezentata ma ohrajn l-interessi ta' l-istess rikorrent.

Illi ghalhekk jidher gust u ekwu f'dan l-istadju li l-istess General Workers' Union ghandha tigi kjamata in kawza.

Illi filwaqt li huwa veru li l-istess rikorrent ma kienx qieghed jircievi l-istess struttura ta' salarji bhal dik ta' impjegati permanent, huwa veru ukoll li r-rikorrent kien qieghed jircieve salarju u beneficcji identici ghal dak li kienu qed jircievu shabu l-impjegati irregolari u hawn ma kienitx qeghda ssir ebda forma ta' distinzjoni fil-konfron tar-rikorrent.

Illi l-Artiklu 6 (1) ta Att VIII tal-1997 dwar it-twaqqif ta' Tribunal ghas-smiegh ta' ilmenti ta' certi ingustizzji li graw bejn l-1987 u 1995, jirrizulta dan li gej.

It-Tribunal ikollu s-setgha li jisma' u jaqta' dwar kull ilment li jsir minn persuna li tkun garrbet ingustizzja b'konsegwenza ta' xi distinzjoni eskluzjoni jew preferenza indebita li tkun saren jew inghatat bi hsara ghalih, jew ta' xi….

Illi mill-fatti sejjer jirrizulta li r-rikorrent la saritlu ingustija u lanqas bl-ebda mod ma saritlu xi distinzjoni *eskluzjoni jew preferenza indebita,* tul l-impieg tieghu mal-Bank of Valletta Ltd.

Illi ghaldaqstant, l-intimati Bank of Valletta Limited, talbu li dan it-Tribunal sabiex jichad it-talbiet bhala manifestament infondati fil-fatt u fil-ligi fl-intier taghhom u jillibera lill-istess intimata mill-osservanza tal-gudizzju.

Ra l-lista tax-xhieda u d-dokumenti prezentati mill-intimat.

Ra l-atti kollha tal-kawza.

Sema lix-xhieda bil-gurament.

Ikkunsidra

Illi rrizulta li r-rikorrent dahal jahdem mal-Bank of Valletta Limited f'Mejju 1987 bhala labourer mal-maintenance crew. Dan l-impieg kien wiehed irregolari. Illi fid-9 ta' Ottubru, 1987 l-Gvern u l-Unions lahqu ftehim [Dok B]. Wahda minn dawn il-Unions kienet il-General Workers' Union li taghha r-rikorrent kien membru. Dan il-ftehim qatt ma gie attakkat mir-rikorrent.

Fit-tieni klawsola tal-ftehim hemm li ghandhom ikunu flessibli li jaghmlu xoghol kemm jista' jkun analogu f'azjendi ohra. Skond klawsola 3 (a) dawn il-haddiema kellhom jitqiesu bhala

"casuals" u jibqghu hekk kunsidrati sakemm jinghataw xoghol permanenti. Gie mwaqqaf Kumitat ta' Verifika [li kien jinkludi ufficjali tal-Unions]. Fil-11 ta'April 1988 intbaghtet ittra lill-Bank [Dok C] minghand is-sur Cilia Debono [Direttur tax-Xoghol] li kien fiha lista ta' persuni li kienu fuq il-kotba tal-Bank [inkluz ir-rikorrent] li kienu meqjusin kazwali fit-termini tal-ftehim tad-9 ta' Ottubru, 1987. Minhabba f'hekk ir-rikorrent gie trasferit mal-AWTS b'effett minn Gunju 1988. F'Dicembru 1992 ic-Chairman tal-Bank gie infurmat mill-MPO li mal-policy tal-Gvern li jinghata mpieg permanenti lin-nies impjegati irregolari kollha u 91 persuna originarjament impjegati fuq bazi kazwali mal-Bank, kienu ser jigu impjegati b'mod permanenti mas-Servizzi tal-Gvern, u l-impjegati gew maqtugha minn fuq il-kotba tal-Bank. Fil-15 ta' Dicembru, 1992 ir-rikorrent kien gie infurmat mill-Bank li wara li kien gie infurmat mill-MPO ta' l-Ufficju tal-Prim Ministru li r-rikorrent inghata hatra permanenti mal-Gvern, gie infurmat li l-impieg tieghu mal-Bank of Valletta gie terminat.

Illi ghalhekk irrizulta li l-impieg tar-rikorrent kien wiehed irregolari u dan kien anke konfermat hekk mill-Kumitat ta' Verifika f'liema kumitat kien hemm ir-rapprezentanti tal General Workers' Union. Intlahaq ftemim li ma kienx gie attakkat b'ebda mod mir-rikorrent. Skond dan il-ftehim l-impieg tar-rikorrent kellu jitqies bhala irregolari u casual. Ghalhekk it-trasferiment tieghu kien validu u regolari. Ir-rikorrent dejjem sostna li pero' fil-konfront tieghu kien hemm distinzjoni minhabba l-fatt li l-Bank kien zamm xi whud mill-haddiema u

ma zammx ohrajn. Izda l-ufficjali tal-Bank spjegaw li dawk li inzammu kienu kategoriji differenti specjalment white collar workers, messaggiera, u maids. Ir-rikorrent ma pprova ebda distinzjoni indebita. Infatti skond l-artikolu 6 (1) ta’ l-Att VIII tal-1997 “It-Tribunal ikollu s-setgha li jisma' u jaqta' dwar kull ilment miktub li jsir minn persuna li tallega li tkun garrbet ingustizzja b'konsegwenza ta’ xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita li tkun saret jew inghatat bi hsara ghaliha, jew ta' xi inkapacita’ jew restrizzjoni li kellha ggarrab, b'xi azzjoni mehuda minn xi wahda mill-persuni li ghalihom japplika dan l-Att dwar kull wiehed minn dawn li gejjin…” Minn dan jirrizulta li distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza trid tkun indebita u mhux xi wahda gustifikata bhal ma hu l-kaz in ezami.

Dwar diskriminazzjoni jinghad li hemm diskriminazzjoni meta persuni f'sitwazzjonijiet simili jigu trattati b'mod differenti minghajr ebda gustifikazzjoni ragjonevoli u oggettiva u fejn ma hemmx proporzjonalita' ragjonevoli bejn il-mezzi u l-ghan intenzjonat. Rikorrent irid jipprova li f'sitwazzjonijiet analogi rcieva tratatment differenti, aktar favorevoli. Ir-rikorrent irid jipprova li hu gie trattat b'mod ingust b'paragun ma' persuni ohra f'sitwazzjoni analoga. Jekk is-sitwazzjoni mhux analoga, ma hemmx l-obbligu ta' l-istat li jiggustifika t-trattament differenti – Ara sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali deciza fil-31 ta’ Mejju, 1999 fl-ismijiet Dr Victor Sultana vs Segretarju Permanenti fl-Ufficju tal-Prim Ministru. Ara wkoll “Law of the European Convention on Human Rights” - Harris Boyle and Warbrick pag 462 et, u “Law and Practice of the European Convention on

Human Rights" - Gomien Harris, and Zwack pag 345 et]. Ara wkoll Vol LXXVII-I-127 u 136.

Hu veru li l-kaz tar-rikorrent jista' jitqies wiehed sfortunat izda dan mhux sufficjenti biex l-ilment tieghu jigi milqugh. Ghal dawn il-motivi it-Tribunal jilqa' l-eccezzjoni tal-intimat.

Ara fl-istess sens "Carmel Mckay vs Chairman Bank of Valletta" deciza mit-Tribunal fit-30 ta' Gunju, 1999.

Spejjez kontra r-rikorrent.